

באהבה ובאמונה

בס"ד • י"ב שבט ה'תשפ"ו בשלח • גליון 1543 • נא לשמור על קדושת הגליון

כניסת השבת: ירושלים 16:34 ת"א 16:52 חיפה 16:42 ב"ש 16:51
צאת השבת: ירושלים 17:50 ת"א 17:52 חיפה 17:49 ב"ש 17:50

נכון לעכשיו

הרב דב ביגון ראש מכון מאיר

מלחמת עמלק - היום

המלחמה ראשונה בהיסטוריה שנכפתה על ישראל היא מלחמת עמלק "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" (שמות יז ח). ישנה מצוה מיוחדת לזכור את המלחמה הזאת כפי שנאמר "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים", ולמחות את זכר עמלק מתחת השמים. לא לשכוח. (דברים כח יז).

מדוע עלינו לזכור ולא לשכוח? שנאמר עליה "מלחמה לה' בעמלק מדור דור" (שמות יז טז). עמלק הם הראשונים שהתנפלו על עם ישראל בלא שום סיבה הנראית לעין אלא בגלל היותם יהודים, ומפני שנפלו לחולשה כפי שנאמר: "ויזנב בך כל נחשלים אחרריך ואתה עיף ויגע" (דברים כה יח). כפי שחיית טרף מתנפלת על קורבנה כשהיא מבחינה בחולשתו, אף עמלק היו ראשונים שהתנפלו על עם ישראל ובזה הורו דרך לכל אומות העולם ולאנטישמים לדורותם, שאפשר להתנפל על יהודים. אף שלכתחילה היו יראים להילחם בנו, כאשר נתגלה לעין כל ביציאת מצרים שישאל הם הבן האהוב והנבחר של הקב"ה "בני בכורי ישראל" וכל הפוגע בישאל הקב"ה מכה אותו ככמכות מצרים ובקריעת ים סוף. ועמלק לא נרתע ובזה החליש את כוח ההרתעה שהיה לישראל.

נכון לעכשיו, אנו נמצאים בעיצומה של מלחמה שנכפתה על ישראל ע"י הערבים ואיראן בראשם שמטרתם לנשל אותנו מארץ ישראל. לא יקום ולא יהיה. מלחמה זו לצערנו מלווה בתעמולה אנטישמית מהגרועות ביותר מאז השואה. במלחמה זו אנו ננצח בעזרת ה', כפי שנוצחו ונפלו כל שונאי ישראל לאורך כל הדורות - מעמלק דרך המן הרשע ועד הצורך היהודי מגרמניה ימ"ש. בשביל להתחזק ולחזק את רוחנו ורוח הלוחמים, עלינו ללמוד ממושה רבנו "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וכאשר יניח ידו וגבר עמלק" (זו, יא). מסבירים חז"ל "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים" (ראה"ש כט). וכוונת הדברים: "כשהיו ישראל מסתכלין רק כלפי מעלה - שלא היתה צעקת תפילתם לפניו יתברך שמו על צערם אלא רק על חילול השם אביהם שבשמים היו מתגברים" (נפש החיים שער ב יא). כך גם בימינו, עלינו להבין להכיר ולדעת שפגיעה ביהודים ובעם ישראל היא חילול השם, ומלחמת צבא הגנה לישראל בצוררי ישראל היא מלחמה על קידוש השם. מלחמה בין העם שבא להאיר ולהפיץ את אור ה' בעולם ובין כוחות שמטרתם להחשיך ומתוך שננצח במלחמה תתקיים שבועתו של הקב"ה שאין שמו שלם וכסאו שלם עד שישאל יצחקו כנאמר "וזה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו" (תהילים ט, רש"י שמות יז טז).

זכר הנפגעים בי"א

מהמצפה לישועה השלמה

העלון מופץ ב-50,000 עותקים

לפרסומים והקדשות בעלון ובאתר: 026461302

headoffice@emeir.org.il \ ההכנסות קודש למכון מאיר
תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

ברכה

סיפור קצר לט"ו בשבט

2 | הרב אמיר דומן

איתנות בזמן משבר לאומי

2 | נתן קוטלר

למה צריך את קריעת ים סוף

3 | הרב אורן טרבליס

"ליצן דקדושה"

4 | הרב יואב מלכא סיפני

לב אמיץ

5 | הרב ליאור לביא

תג מחיר של נוער הגבעות

8 | הרב שלמה אבינר

השקדיה פורחת

8 | הרב חגי לונדין

ערוץ מאיר לילדים

בעמוד 7

חניון התמודדות עם ספק וציניות, צמיחה ולבלוב

6 | אורית דהן

חזיונות שורשים שמצמיחים כנפיים בנישואין

6 | אסתר אברהמי

לתרומות למכון מאיר:
בטלפון 02-6461328
באתר meirtv.com
או סרקו את הברקוד

- אלפי שיעורים
- קירוב רחוקים
- מאות תלמידים
- ערוץ ילדים
- אולפן גיור

היו שותפים

בהוספת יהדות באהבה!

סיפור קצר לט"ו בשבט מתוך הספר "דמות אדם" לחגים ולמועדים

מעשה באדם שהיה הולך במדבר, והיה רעב ועייף וצמא. ומצא אילן שפרותיו מתוקין, וצלו נאה, ואמת מים עוברת תחתיו. אכל מפרותיו ושתה ממימיו וישב בצלו. כשביקש לילך, אמר: "אילן אילן, במה אברכך? אם אומר לך שיהיו פרותיך מתוקין, הרי פרותיך מתוקין. שיהא צלך נאה? הרי צלך נאה. שתהא אמת המים עוברת תחתך? נו, הרי אמת המים עוברת תחתך!" חיכה העץ בסבלנות רבה, בעוד האיש תוהה וחוכך בדעתו במה יברך אותנו. לבסוף פקעה הסבלנות. אמר לו העץ:

"איש איש, מה אתך, אתה לא זוכר את הסוף?" תמה האיש ואמר: "איזה סוף?" "סוף הסיפור, נו, אתה לא מכיר? בן אדם הולך במדבר, רעב-עייף-צמא; מגיע לאילן, פרות, צל, אמת מים; אוכל-שותה-נח; ובסוף - הוא מברך אותנו. אז תברך ככה, תברך!" חייך האיש, ושאל: "אז מה באמת הסוף?"

- "אוף, באמת!"
- "אולי בכל זאת...?"
בחוסר רצון מופגן הסכים לבסוף העץ לצטט: "אלא יהי רצון שכל נטיעות שנוטעים ממך, יהיו כמותך. זהו זה. עכשיו תגיד את זה אתה." אבל האיש רק חייך ושתק.

"מה הבעיות שלך בן אדם, הא? הרבה אנשים כבר היו פה, ואף אחד לא היה מבולבל כמוך. כולם הכירו את הסיפור, זה מהגמרא, אתה לא למדת את זה? איזה בול עץ נפל עלי...". נאנח העץ לעצמו. "אילן אילן, תגיד, שאל האיש בעדינות, 'זה עבד? הברכה מהסיפור, אני מתכוון, מה קרה בסוף?' "בסוף? לא יודע, את זה לא סיפרו לי. מה שבטוח - אצלי עד היום זה לא עבד. כל פעם בא בחורצ'יק אחר, גומר לאכול מפרותי ולנוח בצ'לי, מוציא מהתרמיל שלו גמרא קטנה, פותח אותה, מדקלם את ה"יהי רצון" במהירות, ומסתלק. עד היום הברכות לא עשו כלום. פשוט, אף אחד מהם עדיין לא חזר לקחת ממני נטיעות..."
העץ רעד, פרות בשלים ומתוקים נשרו ממנו. הוא בכה.
האיש התיישב ליד העץ. ידיו ליטפו ברוך את

נותן כדי לתת, אני אוהב לתת, אני מוכרח לתת, בשביל זה אני חי!"

- "כי אתה לא בן אדם. אתה עץ השדה..."
- "אז מי יברך אותי באמת?" שאל העץ בקול שבור. "מי שמבין שברכה אינה הבעת משאלה, איחולים, תקוות לעתיד, אלא נתינה מעשית, שמוזיה כמה דברים במציאות. אתה מבין אילן יקר? מי שמברך באמת, יהיה הראשון שיפעל למען הגשמת הברכה."
- "ואתה, אתה תברך אותי?"
- "כן, בשמחה."

העץ עצם את עיניו ועמד מרעיד בציפייה דרוכה לברכה האמתית, כשלתע עש משיכה עזה באחד מענפיו הצעירים.
"מה אתה עושה? אתה שובר לי את הענף! לזה אתה קורא 'ברכה'? די כבר, די!"
האיש הפסיק. "מצטער, אילן יקר שלי, אין איתי כלי מתאים לגיזום ענפים. רק רציני לקחת ממך ענף צעיר וחזק לנטיעה."

"ענף ממני? לנטיעה???" מצב רוחו השתנה בן רגע. העץ החל להשתולל משמחה, והציפורים ניתרו ממנו בבהלה. "קח, קח, קח את הענף הכי מוצלח שתמצא. סוף סוף! עכשיו הבנתי אותך. מי שמביא ברכה ממשית למציאות, לא צריך תמיד את המילים. לפעמים אפשר לברך גם בלי לדבר...".
האיש והאילן הביטו זה בזה, מבטיהם מלטפים בחיבה מיוחדת.

פנה האיש לדרכו ובידו השתיל.
"איך קוראים לך?" שאל השתיל לבסוף, כשהתגבר על הבושה.

האיש התחייך. "ולך איך קוראים?" החזיר בשאלה לשתיל הרך.

"לא יודע... אבל לאבא שלי קוראים 'אילן אילן', זה בטוח, כל האנשים שבאו קראו לו ככה: 'אילן אילן, במה אברכך?'. אני זוכר, אפילו שאני קטן..."
האיש צחק בטוב לב. "אקרא לך 'אשל'. אשל בן אילן. מוצא חן בעיניך?"

"טוב, בסדר... בטוח שלא 'אשל אשל'? יש לזה צליל תנ"כי יותר... טוב שיהיה אשל, זה נחמד. ואיך קוראים לך?"
"קרא לי אברהם, אשל שלי, אברהם."

שיטת רבי יהודה בן בתירא: איתנות בזמן משבר לאומי מנחות, ח, ב

הקיפו עובדי כוכבים את העזרה
בסוגייתנו נאמר: "ר' יהודה בן בתירא אומר: מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה, שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין בקדשי קדשים ושירי מנחות? ת"ל: בקדש הקדשים תאכלנו". רש"י מפרש: "הקיפו עובדי כוכבים - למלחמה ואין כהנים יכולים לאכול בעזרה מפני רמחים וקשתות".
הרב מבריסק כותב שמדובר היה בפיקוח נפש ולכן הכהנים לא היו יכולים להשאר בעזרה.

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת יעקב שורץ ז"ל
יעקב בן ר' חיים הכהן ע"ה
איש ישר ועניו, אוהב את הבריות, בעל למופת ואבא נפלא
נלב"ע ב' י"ט שבט התשל"ה
תנצב"ה
ולעילוי נשמת
הרב מנחם ב"ר אליעזר בן יעקב זצ"ל
הרביץ תורה בצניעות ואהבה והעמיד תלמידים רבים במספר מוסדות קדושים
תנצב"ה

הדף הרעיוני רעיונות מתוך הדף יומי נתן קוטלר

בהתחשב בעובדות אלו, יש להתפלא מדוע רבי יהודה בן בתירא מצפה מהכהנים להמשיך בעבודתם ולאכול מהקדשים בהיכל?
נראה שהשיטה של רבי יהודה בן בתירא היא שבשעת משבר לאומי אין להרים ידיים, אלא צריך לשמור על האיתנות ולהמשיך למלא את העולם בקדושה ובטהרה.
נצא למסע במקורות בעקבות שיטת רבי יהודה בן בתירא:
המשך המאמר בעמוד הגב <

התורה הגויצלת

שיחות

הרב צבי יהודה לט"ו בשבט

ארץ חיינו

בשיחותיו לקראת ט"ו בשבט, הרבה הרב צבי יהודה לעסוק במעלת ארץ ישראל ובמצוות ישוב הארץ ואמה, קדושת ארץ-ישראל אינה מתחילה מן המצוות התלויות בארץ, אלא מתוך היותה נחלת ה'. המצוות נובעות מתוך סגולתה, המצוות הן התלויות בארץ, ולא שקדושת הארץ נובעת מהמצוות שיש בה. ארץ ישראל אינה אמצעי, לא להשגה גשמית ולא רוחנית, יש ליישב אותה משום עצם קדושתה.

ועוד הוסיף הרב, אסור לנו להסיח את הדעת משלמות ארץ ישראל ומקרקעותיה של הארץ, אחת ולתמיד צריך להפסיק את מושבות ההבל שבאנו לכאן להקים מדינה קטנטונת ולא יותר. אותנו לא יזיזו מכאן, ויש עלינו חיוב למעשה של מסירות נפש, מצוות ישוב ארץ ישראל היא מעל כל מצווה, היא שורשית ויסודית, וכוללת כל התורה כולה. צריך לדעת שקניין ארץ ישראל הוא במסירות נפש, במלחמת מצווה. "וירשתם אותה וישבתם בה", חיוב מלחמה הוא חיוב מסירות נפש, זו מצווה של הצבא ושל החיילים שלנו. ריבוננו של עולם הכין

הרב יורם אליהו
ר"מ במכון מאיר

כך שארץ ישראל היא ארץ חיינו, מכל הבחינות - לאומית, היסטורית, חברתית ואישית, ואפילו בצד הבריאות.

ונאכל מפריה

רבנו היה מזכיר ומלמד את דברי הב"ח באור החיים סימן ר"ח, על דברי הטור שכתב כי יש האומרים שאין לומר בברכת מעין שלוש על הפירות, את המילים "ונאכל מפריה ונשבע מטובה", כי אין לחמוד את הארץ בשביל פריה וטובה, אלא כדי לקיים את המצוות התלויות בה. על זה כתב הב"ח: "ותמה הלוא קדושת הארץ הנשפעת בה, מקדושת הארץ העליונה היא נשפעת גם בפירותיה שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ" ולכן כן שייך לומר בברכה זו 'ונאכל מפריה ונשבע מטובה', "כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה ונשבע מטובתה". הב"ח מסביר שיש קדושה בארץ, שנובעת מקדושת הארץ העליונה, והקדושה הזו נשפעת גם בפירות שיונקים מקדושת השכינה ששורה בארץ ישראל, כך שאכילת פירות ארץ ישראל אינה סתם אכילה גשמית, אלא אתה יונק ניזון מקדושת השכינה שחלה גם בפירות האלה. ומסכם רבנו ואומר, אם אנו יודעים באמונה שלמה שהארץ קדושה, אז הקרקע קדושה, האוויר קדוש והפירות קדושים (שיחות הרצ"ה מועדים א' שיחות לט"ו בשבט).

את הארץ הזאת בשבילנו עד עולם, וזה מחייב אותנו: "וירשתם אותה וישבתם בה", אנו נפגשים עם פקודה אלוקית מצווה אלוקית, עובדה אלוקית, ועל גביה מובטחת לנו ברכת ה'.

היה חוזר ומדגיש שהמצב הנורמלי של אדם מישראל זו הרגשת השייכות שלו לארץ ישראל. באופן נורמלי, אדם מישראל צריך להרגיש שארץ ישראל היא המקום שלו, איננו שייכים לאוויר של חוץ לארץ. האוויר של ארץ ישראל הוא האוויר שלנו, ההרים האלה, הגבעות האלה, והבקעות האלה, הן במובן הנפשי והן במובן הגופני, צריכה להיות ידיעה והרגשה שכאן היא ארץ חיינו, המקום הנורמלי שלנו, גם מבחינה דתית וגם מבחינה לאומית. בחוץ לארץ אנו רק בתור אורחים ואפשר לצורך הדרכה או לעורר לעלות לארץ, להיות שם לזמן מסוים, שנתיים שלוש, אבל מגמת חיינו היא להיות פה.

היה רגיל לספר על הרב שמואל סלנט, גאון גדול שהתפרסם בכל העולם, היה גר בליטא בעיר סלנט, ובצעירותו חלה בשחפת. גדולי הרופאים שחששו מאוד לחייו, הציעו לו לנסוע לעיר מרפא ליד מצרים, אולי שם יוכל להמשיך לחיות, אמר להם הרב שמואל, הרי זה קרוב לארץ ישראל! עדיף שאסע לשם, ואכן בא לירושלים, היה רבה של ירושלים שישים שנה וחי עד גיל תשעים ושלוש,

עומק הפרשה

הרב און טרבליסי ר"מ במכון מאיר

המחנה - זה משה. שהלך לסוף המחנה ונתן לבני ישראל להיות המובילים, נחשון קפץ ראשון לים ואחריו שאר ישראל. "לכן בזכות שהלכו לים ומשה אחריהם נבקע הים".

השפת אמת³ מוסיף שבנ"י הבינו שבים סוף עליהם לפעול ולהיות בעלי זכות כדי להיגאל. ולכן פחדו מהמצרים על אף שראו את כל נפלאות ה' במכות, כי חששו שמא לא יהיו ראויים להיגאל בזכות עצמם. המלאכים קיטרגו על ישראל על הים - הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה. מעשה האמונה של בני"ו בנסיעה לים ענה על הקטרוג הזה, והראה מדוע ישראל ראויים

המשך המאמר בעמוד 5 <

50
50 שנה למדינת ישראל

טועמיה חיים זכו

לימוד ליל שישי במכון מאיר
יום המישי"ח בשבט
רחוב המאיר 4, ירושלים

שיעורים
20:30 אור החיים הקדוש על הפרשה
הרב אריה שטרן

21:30 טועמיה הרב יובל מיטלמן

23:00 אורות השבוע הרב חן בן משה

צ'ולנט יוגט ללומדים
לשאלות ופרטים: הרב שלומי רייזנר 0548827785

למה צריך את קריעת ים סוף

קריעת ים סוף סיימה את תהליך היציאה ממצרים במותם של המצרים על שפת הים לעיני ישראל. עם זאת, צריך להבין לשם מה נצרכה קריעת ים סוף. זה שה' שולט על הטבע ויכול לשנותו כרצונו התגלה כבר במכות מצרים. ואם קריעת הים הייתה רק בשביל להרוג את המצרים ה' יכול לעשות זאת כבר במצרים. אפשר להסביר שה' רצה לדון את המצרים במים מידה כנגד מידה על שזרקו את ילדי ישראל ליאור. אך גם בשביל זה היה אפשר לדונם ביאור ולא היה צריך להביאם עד ים סוף. **אם כן צריך להבין מה התחדש בקריעת ים סוף ואיזו קומה היא הוסיפה ביציאת מצרים.**

התורה מספרת שבני ישראל יצאו חמושים ממצרים. המובן הפשוט הוא חמושים בכלי נשק ומלחמה כפי שמפרש רש"י: אך הדבר תמוה שהרי בפסוק הקודם נאמר שה' לא הוביל אותם דרך ארץ פלשתים שמא יפחדו העם מהמלחמה. וכן במפגש מול מצרים בני ישראל פחדו ולא השתמשו בכלי המלחמה שהיו להם. אם כך לשם מה חשוב לתורה לספר שיצאו חמושים ממצרים? נראה שעובדה זו פותחת את הפתח להבנת הסיפור שהתרחש בים סוף.

בתורה לא כתוב שה' ציווה לישראל לקחת עימם כלי נשק ביציאתם ממצרים. נראה אפוא שזו היוזמה הראשונה שבני ישראל עשו מעצמם ביציאת מצרים, להוציא עימם כל נשק, וכך אכן מסביר הרש"ר הירש¹. את ביציאת מצרים הקב"ה פעל ועשה. עשר המכות היו פעולה אלוקית מלאה, קרבן הפסח והמילה נועדו רק כדי שיהיו לישראל

מעט זכויות כדי שיוכל להוציאם, ובסופו של דבר ה' פעל הכול. אך בשעת היציאה מגיע המפנה. עם ישראל מחליט ליוזם ולהיות שותף למהלך האלוקי. הם לוקחים עימם כלי נשק ומלחמה ובכך מתוונים קריאת כיוון. אנחנו רואים שה' עושה בשבילנו אבל גם אנחנו רוצים להיות שותפים. לא בהתרסה או בגאווה אלא בהבנה עמוקה שזה בסופו של דבר גם רצונו של ה'. שבניו האהובים יהיו חלק מהעשייה, ודרכם הוא יעביר את השפע והברכה. זה שלב חדש ביציאת מצרים. ההבנה שגם אנחנו רוצים לקחת חלק ולהיות שותפים במה שה' עושה.

ואמנם עם כל רצונם הטוב ה' יודע שבני ישראל עדיין אינם מוכנים לפגוש מלחמה פנים מול פנים. ודאי לא מול הפלשתים שהיו חזקים ומטילי אימה, והרגו את בני אפרים שיצאו קודם הזמן, כמבואר בתרגום יונתן בתחילת הפרשה. לכן באהבתו אותם הוא מסובבם את ארץ פלשתים פן יראו מלחמה וישובו מצרימה. בנוסף, הוא ידע שלא יוכלו להילחם גם מול אדוניהם המצרים, לכן הוא אינו מצפה מהם לתפוס כלי נשק ומלחמה. אך על היוזמה והפעולה של בני ישראל ה' לא מוותר, אלא דרש מהם בקריעת ים סוף. אמנם ה' ילחם לכם ואתם תחישון, אבל צריכה לבוא פעולה מצידכם. בני ישראל צריכים להתמלא באמונה גדולה ולהתחיל לנסוע מעצמם לכיוון הים כדי לעבור אותו. המשך חכמה? מסביר שבנ"י הלכו אחרי משה כמו צאן אחר הרועה. אך כשהגיעו לים סוף אמר ה' למשה לקחת צעד אחרון ולתת לבני ישראל להוביל. ויסע מלאך האלהים ההולך לפני

משחר ילדותו ניכר בו אותו כישרון מפוקפק, חד כתער ומסוכן: היכולת לאתר כמעט בלא מאמץ, את נקודת הגיחוך שבכל דבר. לא היה דומם צומח חי ומדבר, תופעה או רעיון, שעמדו בפני המינון הגבוה של קרני ה-X שלו מבלי שיתגלו לפניו כסצנה קומית ומגוחכת.

ככל הנראה היה זה מנגנון נפשי של הגנה שאיפשר לצחוק לפני שייפגע, לבטל לפני שיתבטל. הומור כדרך לוויסות חרדה, כיכולת לעבד מציאות מאיימת בטרם יקרוס תחתיה. הלעג עלה מתוכו כמעייין תת־קרקעי, כנחל איתן התובע פורקנו ומושך עימו ציניות עמוקה ועיקשת שמקלפת, חושפת ונועצת חרב חדה בבטן הרכה של כל העומד בדרכה ומסובבת אותה בבני מעיו עד ביטושו.

משיכה בלתי נשלטת היתה לו לאתר חולשה בזולתו, לא בצעקה ולא בהשפלה גלויה, אלא ברמז דק, באלגנטיות ארסית. לא אחת היו אף ה"מוכשים" מארסו מחייכים, כמרשים לעצמם לצחוק על עצמם אף שנחשף קלונם, אך ארס הנחש שט לו כבר במעלה זרם דמם וטיפס אל מרכזי חייהם.

בעיקר חמד ליצונו את אנשי הסמכות. כל הגדול במעלה קודם. מורה מתנשא, מנהל עטוי רצינות יתר, סגן מנהל המפזר סיסמאות משמעת - כל אלה היו כר פורה לחיצי לעג.

מתבדח על מקורו העקום של העיט. אפילו על גנדרנותה של ציפור גן־עדן היה מלגלג. וכמה התבדח על עיניה היוצאות מחוריהן של זיקית מחליפת הצבעים ועל "גמל שלמה" המתנדנד כשיכור ונשען על רגליו הפרוקות, ועל עכביש כדורי ורגליו הדקיקות כחוט השערה... על קרקוריהן ההיסטריים של תרנגולות המשק ורביצת הפרות בצואתן שהומסה במי הגשמים בעודן לועסות אגודת גבעולי עשב תלתן.

כבר לא היו לו בעולמו אלא ד' אמות של ליצנות. אפילו רגשות חיוביים שעלו בו - רצון טוב, שאיפה, התפעמות - גוחכו במר נפש. עצבות עמוקה התפשטה בקרבו. לא נותר בו מקום לכבד רגש עדין או מחשבת עומק שיטפח בחום. גם חלומותיו היו מלאי גיחוך, ואף ביתר שאת. כבר הרגיש כאילו עבר ובטל מן העולם. במה ישמח את לבו!?

הליצנות מחקה הכל! המציאות נראתה לו מגוחכת כל כך.

אוי לו! תכונה מבורכת זו שהיתה אמורה לרכך את מפגשיו עם עולם עינין ולהמתיקו פירקה אותו מבפנים. רק קרן אור אחת הבלחה בתוך אפילה זו: אביו. אביו היה היחיד שעליו לא העז לגחך. כובד ראש ומוסר נעלה היו בו. דמותו הנערצת השביתה את מנגנון הגיחוך ופתחה בו סדק ו"אי קטן" של רצינות.

אביו נפטר ממחלה ממארת ואלימה. שבועיים בלבד חלפו מראשיתה עד ששבק חיים לכל חי. בלוויתו הספיד הבן: "אבא יקר! בכל דבר ובכל אדם מצאת משהו

טוב, גם אם היה קטן הענקת לו חשיבות. הרמת אנשים מדוכאים. בחיזך הטוב שחיכת אליהם הם חזרו להאמין בעצמם. וההומלס שמעון - שרובץ שנים על מדרכת שכונתנו הכפרית- כמה הקפדת לדרוש בשלומו ולא זזת עד שקרנו פניו". וכאן פרץ הבן בבכי נורא ושובר לב והוסיף: " ואני כל בוקר כשעברתי לידו הייתי סותם את האף מסרחונו ומאנפף לעברו בבוז. כל בוקר קרבתני את מיתתו של שמעון, כל בוקר החושך שלי נלחם באור שלך אבא. טוב לי מותי מחי..."

סיים את דבריו בבכי חרישי וקומתו שחה ממשא תוגתו ואפסותו. המלווים התפזרו.

הבן התעקש להישאר לבדו. בוכה שעה ארוכה ליד הקבר הטרי עד שכמעט והתרוקן נאד דמעותיו. כשפנה ללכת, הבחין באדם שהמתין לו, כיפה סרוגה גדולה לראשו. הזר הניח ידו על כתפי הבן וכך פסעו שניהם בשבילי בית העלמין. "שמעתני את הספדך" אמר האיש. "הליצנות שלך היא כישרון אדיר. אך יש צחוק מחריב ויש צחוק מרחיב. הקדוש ברוך עצמו רווי בהומור, צחוק, גיחוך וסאטירה: מה תאמר על משחק המחבואים בין האדם לבוראו אחרי חטאו? ורבקה אימנו שצונחת מן הגמל למראה יצחק ההולך בשדה? ואלוקים שמפתה את המצרים להיכנס לים סוף הקרוע לשניים כדי לרדוף אחרי ישראל וכשהם נכנסים הים נסגר עליהם? ואתון בלעם שפותחת את פיה ומדברת דברי תוכחה לאדונה?

ואותם שני בדחנים בני עולם הבא שאומנותם היתה לבדח אנשים עצובים? "stand up קומדי" (הומור שמעמיד על הרגלים).

כשיצאו מבית הקברות נכנסו יחדיו לרכבו של הזר וצפו בשיעור של הרב גלזר. הבן האבל דמע מצחוק היסטרי.

"נו! מה למדת מהשיעור?" שאלו הזר. הבן חזר בבהירות וברגש על שפע התובנות שעלו מן השיעור ותובלו בחוש ההומור המשובח של הרב. במשך ימי השבעה נמלא הבית מנחמים. הוא ישב על שרפרף נמוך, גבו כפוף, מרגיש כיצד שאריות ליצנותו מחפשות סדק למשמע דברי ניהומים מנופחים מדי, אנוח דרמטית. פעם די היה בכך להצית את מנוע הגיחוך, לשלוף פגיון ולנועצו בדקירה עדינה וחודרנית אך לא הפעם. האב במותו, העמיד "שומר סף" על פתח ליבו של הבן. בראשון מימי השבעה הופיע ההומלס שמעון ועמד מחוץ למפתח הדלת. רק הציץ. ריחו נדף. ממקום מושב הבן על השרפרף הריחו וראה אותו. גופו התכווץ ברגש של דחייה. שמעון לא העז להיכנס והלך. ביום השני כבר פסע שמעון מעבר למפתן, מישהו ביקש להרחיקו בעדינות אך הבן הרים את קולו ותבע: "תנו לו להיכנס". שמעון נכלם. ריתק מבטו אל תמונת האב על קיר הסלון ויצא. ביום השלישי כבר התקרב אל מקום מושבו של הבן ואמר משפט ולא יסף: "אביך היה מדבר איתי, לא מעלי". והלך.

ביום הרביעי סיפר לו שמעון איך אבא שלו היה שואל כל בוקר "נו, שימאן איך עבר הלילה? ואז

תוחב לידו סכום כסף נאה. ביום החמישי כבר ישב שמעון בקרב המנחמים. מישהו הגיש לו תה ועוגיות. וכטוב ליבו הביט סביב והתבדח:

"תמיד אמרתי לאלוקים דבר אחד... אם כבר לקחת לי את הבית, את האשה, את הכסף, את השיניים ואת הבריאות - לפחות תשאיר לי את חוש ההומור. כי בלי זה, מי בכלל ירצה לפגוש אותך שם למעלה?" גאוועלד!!!

הנוכחים קפאו בתדהמה. צחוק בבית אבל? רק צחוקו של הבן פרץ באין מעצור. צחוקים של הדהדו זה את זה. היה זה צחוק מבריא, צחוק של הזדהות, צחוק מלא חכמה: יש בדיחות טובות שלא מניחות לכאב להביסן - אלא מושיבות אותו לצידין. בבוקר השבעה האחרון יצא הבן לשאוף אוויר צח. שמעון ישב על המדרכה מכורבל במעילו, ממלמל לעצמו כדרכו.

הבן קרב אליו ומגש עוגות בידו, שלח יד אל כיס מכנסיו והוציא מתוכו כיפה דהויה, מתחה והניחה בהיסוס על ראשו. אחז בפיסת עוגה וברך... מיני מזונות. בא להשיב את הכיפה לכיסו, וידו נלאתה מלהשיבה.

אחר כך ברך את שמעון לשלום ופסע משם הלאה... הלאה... הלאה...

הליצן לא מת רק פשט צורה ולבש צורה. "ליצן דקדושה".

בְּצֹכּוֹת יוֹסֵף הַצְּדִיק

ציפורה רוזנברג

נָטַל מִשֶּׁה צָרוֹ
אֲחֵרֵי שְׁגָלָתָהּ לוֹ
סָבַח מְקוֹמוֹ
שֶׁל אֶרֶוֹן
עִם עֲצָמוֹת
זָרֵק לָיִם
שְׁרָאָה וְנָס
וְהַעֲלָה בְּנֵס
שְׁבוּעָה פְּפוּלָה
מִשְׁאוּל לְגֵאָלָה
לְמֵי שְׁמֵיבֵית אֲסוּרִים
יָצָא לְמַלּוּכָה
וַיִּדַע פְּשִׁתְקָרְבַּ הַשְּׁעָרָה
לְהַכִּין שְׁנֵית תְּשֻׁבָתִית
לְעַם חוֹצֵה יָם וּמַדְבָּר
מְגִיעַ לְנַחֲלָה
פְּתִקוֹן הַמְּכִיכָה
בְּצֹכּוֹת צְדִיקוֹת
אֲחֻהָ וְשְׁלִיחוֹת
נִגְאָל וְנִצָּא
מִפֶּל הַמְּצָרִים
שֶׁל בּוֹרוֹת וּנְחָשִׁים
נֶאֱחָז בְּעֶרְבּוֹת
כִּי הִיא הַפְּדוּת
הִיא הַדָּבָר לְחֵרֶת.

לתגובות ziporaro@gmail.com

"שאלנו אותו לאן הוא הולך, והוא אמר לי 'נראה לך שאני אשאר בבית נשאני יודע שהחבר'ה שלי נלחמים? אין מצב כזה'."
לזכרו של רס"ל רן גואילי הי"ד,
"הראשון לצאת, האחרון לחזור, הגיבור שלנו"

למלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא; "שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". וכמה המילים האלה של הברכה מקבלות משמעות עמוקה ונוקבת כשנזכרים במאורעות אותו היום שבו רני נהרג ונחטף יחד עם עוד רבים מאחיו ואחיותיו. אנו חיים וקיימים, ואויבינו הרשעים, שביקשו לכולתנו, מובסים, מרוסקים ומפורקים.

עצמות ועוצמות

ראש הממשלה אמר בדבריו בכנסת, לאחר שסיפר על ההבטחה למשפחת גואילי להשיב את רני הביתה: "הבטחתי לכם אזרחי ישראל, אנחנו נחזיר את כולם הביתה... אנחנו השלמנו את המשימה הזאת, כפי שהבטחתי, וכך גם נשלים את שאר המשימות שהצבנו".

כשהאזנתי לדבריו נזכרתי בדברי האבן עזרא בפירושו הקצר ל"דבר השלישי", "לא תשא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא" (שמות כ, ו), וכך כתב: "והנה משה נביא הנביאים, בעת התעסק כל ישראל לנצל את מצרים, אז התעסק בעצמות יוסף, בעבור שהשביע את בני ישראל - וכל זה בעבור חומר השבועה..."

דבריו מוסבים על הפסוק בפרשתנו: "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ, כִּי הִשְׁבַּע הַשְּׁבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד פֶּקֶד אֶל־הַיָּם אֶתְכֶם וְהִעֲלִיתֶם אֶת עֲצָמֹתַי מִזֶּה אֶתְכֶם" (שמות יג, ט). עם ישראל, על ידי ראש ממשלתו וגבורת לוחמיו, הבטיח וקיים.

על הפסוק הזה כתב בעל ה"שם משמאל" דברים המקבלים משמעות עמוקה ומצמררת לאור סיפורו של רני: "ויקח משה את עצמות יוסף עמו, היינו העצם של יוסף שהיו כל מחשבותיו לתועלת ישראל והפקיר את נפשו עליהם כמו כן עשה משה, ובזה יוסף הוא עמו בדומה לו, כי לשון עמו הוא בדומה לו... כי השבע השביע וגו' והעליתם את עצמותי מזה אתכם, היינו שיהיה להם חיבור עמו..." (שם משמאל, תרע"ג, בשלח ד).

ועל אותו משקל נוסף: ויקחו ישראל את עצמות רני עמו, את עצמותיו של רני, שהיו כל מחשבותיו לתועלת ישראל והפקיר את נפשו עליהם, וכך עשו גם חיילי ישראל למענו, ובזה קיבלו מעצמותו ועוצמתו של רני. "הראשון לצאת, האחרון לחזור, הגיבור שלנו".

יוצא", סיפרה טליק. "שאלנו אותו לאן הוא הולך, והוא אמר לי 'נראה לך שאני אשאר בבית נשאני יודע שהחבר'ה שלי נלחמים? אין מצב כזה'". אביו איציק המשיך וסיפר: "שאלתי אותו איך הוא יירה עם היד שלו, והוא הדגים תנועת ירי ואמר לי 'הנה היד שלי, אני בסדר. אתה רואה? אני יכול לדרוך את הנשק... אני אהיה הנהג ברכב, אל תדאג'". (יצא להילחם כשהוא פצוע - ונחטף לעזה: סיפורו של רן גואילי, מתוך האתר כאן 11).

נכס לאומי

חברו של רני, רס"ל שי דגו סיפר עליו באותו ראיון: "רני הוא גיבור. לוחם עז. תמיד ראשון. הוא היה עבורי כמו אח גדול. הוא קפץ ראשון מהבית כשהוא פצוע והלך להציל אזרחים. במהלך הלחימה באותה שבת נוצר בינינו נתק, היה מגע עם מחבלים והוא מיד חתר למגע. נתפלל עליו עד שיחזור. רני הוא נכס לאומי".

רני, שחילץ רבים ממסיבת הנובה, זכה גם לכינוי "רני מגן עלומים", על קרב הגבורה שלו ושל חבריו על קיבוץ עלומים. רני, שהמשיך להילחם למרות השברים בעצמותיו, והציל מאות רבות באותו יום נורא, זכה ועצמותיו מושבות כעת ארצה. עצמות מלאות ועוצמות. רני הוא נכס לאומי וככזה הוא זוכה למבצע לאומי יוצא דופן להשבתו ארצה.

האמת צריכה להיאמר - כל גילויי העוצמה שהופיעו במהלך המלחמה הגדולה הזאת, שעוד לא תמה, קשורים באופן ישיר לאחינו ואחיותינו החטופים והשבויים. המשימה הקדושה להשבת אחינו לקבר ישראל, גרמה באופן עקיף להמשך המלחמה, ללא לאות, בגבורה ובעוצמה בלתי פוסקת.

ללא ה"ניצוצות" הללו, שהיינו צריכים להעלות מתוך עומק ה"קליפות" בעזה, ספק רב אם היתה למדינת ישראל ולצה"ל המוטיבציה הרוחנית והגיבוי הלאומי למלחמה כה ממושכת וכה קשה. ובזכות הגבורה הזאת, הישגיה של המלחמה הזאת הם יוצאי דופן בקנה מידה היסטורי. ועוד היד נטויה להמשך השמדת כוחות הרשע הקמים לכולתנו, בכל מקום שהם.

ראש הממשלה בנימין נתניהו בירך בשם ומלכות "שהחינו", ובכך ביטא את ההודיה הלאומית

לפני זמן מועט, התבררנו יחד עם כל עם ישראל על השבת גופתו של גיבור ישראל, רס"ל רן גואילי הי"ד. השם שזכה לו מבצע השבת גופתו של רני לקבר ישראל הוא "לב אמיץ". מבצע שהוגדר כ"אחד המבצעים הגדולים ביותר אי-פעם בתחום השבויים והנעדרים". ראוי רני, אמיץ הלב; "הראשון לצאת, האחרון לחזור, הגיבור שלנו", כפי שכתבה אמו הגיבורה, טליק, מיד עם היוודע הבשורה, למבצע שכזה להשבתו. הסרטון שבו נראים הלוחמים - שחיפשו במהלך היממות האחרונות את גופתו של רני - מחובקים יחד במגע, שרים בהתרגשות "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו, בכל יום שיבוא", ביטאו יותר מכל את סיפורו של העם המופלא הזה, שמצמיח גיבורי פלא כמו רני, וכמו חבריו, שלא פסקו מלחפש אחריו. ואף על פי שנתמהמה, עם כל זה, נמשיך לחכות, לחפש, להתפלל, ונעשה הכול כדי לא להשאיר אף אחד מאחור. בכל יום שיבוא. עד שנבוא. עד שנביא לימות המשיח... סיפורו של רני הוא מופת ודוגמא לנחישות ומסירות נפש. להניזו כל הסיבות לא להמשיך במסלול של לוחם, לאחר שנפצע באימונים כלוחם בגולני ושבך את עצם הירך. "הרופא המנתח אמר לנו להכין אותו לכך שהוא לא יוכל לחזור להילחם כי הוא לא יכול לרוץ". אביו, איציק, הוסיף: "הוא התעורר מהניתוח, ואחרי הבשורה הוא אמר לרופא - 'תקשיב טוב טוב, אני תוך ארבעה חודשים חוזר למקום שממנו הפסקתי'".

אחרי הצבא, המשיך גואילי לשירות בסי"מ. ב-7 באוקטובר הוא שהה בבית הוריו, כשהחלים מתאונה בה שבר את הכתף. "פתאום הוא קם, עלה על מדים, ירד אלינו ואמר לי: 'אמא, אני

תורה מול מדע

שיחות עמוקות בתורה וחיבור ידע במדע - בין תורה למדע, הכפירה וביקורת המקרא, חשיבות לימודי המדע ועוד... מאת הרב שלמה אבינר והרב ד"ר אריאל רוט 235 עמ', כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
 או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה
 ב'דני ספרים' רח' אבן ישראל 3 ירושלים

התוצאה של קריעת הים הייתה "ויאמינו בה" ובמשה עבדו". ר' צדוק הכהן מלובלין⁵ מאיר באור חדש את האמונה שקנו ישראל בעקבות קריעת ים סוף. משה הוא ביטוי לכלל ישראל. **לאחר קריעת ים סוף בני ישראל קנו אמונה בה' וגם בעצמם. הם האמינו ביכולתו וגדולתו של ה' ויחד עם זאת האמינו גם בגדולה של עצמם. "כשם שצריך אדם להאמין בהשם יתברך כך צריך אחר כך להאמין בעצמו".** בני ישראל הבינו שהם העם של ה' שראויים לקחת חלק ולהיות שותפים עימו בבניין העולם.

המשך המאמר של הרב טרבלסי מעמוד 3 <
 להניצל בדין. כלפי הוץ מעשיהם נראים כשל מצרים אבל בפנימיות, הנשמה בוערת באמונה בה'. ומתוכה ומכוחה הם נוסעים לעבר הים הסגור והנראה לא עביר. נקראו עברים - שעברו ים'. זה מה שבאה לחדש קריעת ים סוף, לבנות בעם ישראל את התובנה שהם מסוגלים לקחת חלק במהלך האלוקי. הם יכולים להיות המובילים וה' ילך בעקבותם וישלח דרכם את הברכה. עם ישראל מתחזק באמונה שלו בעצמו, להיות שותף ועוזר לתוכנית של ה'. זה התחיל באמונה שלהם בעצמם לקחת כלי נשק כדי להילחם, והמשיך בנסיעה שלהם לתוך ים סוף עד שה' קרע להם את הים.

1. יד, יב.
 2. שמות יד, טו.
 3. בשלח תרל"א.
 4. שמות רבה ג, ח.
 5. צדקת הצדיק קנד

שורשים שמצמיחים כנפיים בנישואין

(המילים: שורשים וכנפיים, לקוחים מהספר: "אהבה ושחיקה בנישואין" של ד"ר איילה מלאך פיינס)

רחל ודוד נשואים שנים, הורים לילדים ועובדים לפרנסתם.

הבית מתפקד, המחויבויות רבות, והימים מלאים עשייה. שניהם ביטאו אחריות מלאה, כלפי התפקוד המשפחתי. הצורך לספק לילדיהם את הצרכים החומריים והנפשיים.

"מה הסיבה שהגעתם אלי?" שאלתי. דוד אמר: "אני מרגיש מותש, למרות שאני מרוצה מעצמי שאני מנהל טוב את צורכי הבית" רחל הוסיפה: "כבד לי בבית. חסרה לי שמחה, למרות שגם אני מרגישה טוב עם כל מה שאני עושה בבית. אני לא יודעת לשים את האצבע על הגורם לחוסר שמחה. לכאורה הכל טוב..."

תוך כדי השיחה בשגרת חייהם, הם ביטאו דאגה הדדית, אחריות משותפת ובחירות יום יומיות בעשייה שלהם. אמרתי להם: "נשמע מדבריים שיש לכם התנהלות יום יומית קבועה פחות או יותר וזה בסיס טוב לחיים יציבים".

"נכון", אמרה רחל. "אז למה בכל זאת משהו חסר לנו. אנחנו גם אוהבים ואכפת לנו זמ"ז..." דוד נכנס לדברי אשתו ואמר: "וברור לנו שאנחנו ביחד לכל החיים. נכון שחינו יציבים. אבל הם כבדים..."

"נראה לי מתוך דבריים שאתם נטועים היטב בזוגיות שלכם. יש לכם שורשים טובים. אבל חסר לכם כנפיים".

"מה? מה זאת אומרת?" התפלאה רחל. "לא

זמנם וכספם. זוגות כאלה, יש להם חוויות זוגיות אינטימיות מרגשות והם חייבים ליצור שורשים. כמו פרנסה מסודרת, הרגלים ברורים, גבולות, סדר ביום יום מתוך מחויבות ואחריות. כך הם "לא יעופו ברוח", אבל הם בוודאי יעופו על עצמם, בשמחה, התלהבות והתרגשות."

"נשמע מעניין", אמרה רחל שהייתה קשובה מאד לדברי, כמי ששומעת בפעם הראשונה, את הנאמר. "דווקא אצל הורי ראיתי קצת משחקיות. רק קצת וחשבתי לעצמי שהם חורגים מהנורמאליות. עכשיו את אומרת שהכנפיים כמו שאת קוראת לזה, הן הכרחיות, כמו השורשים. נכון?"

"בדיוק כך", עניתי. עסקים חייבים יציבות. אפילו בעסקים יוצרים מעט כנפיים, כדי ליצור אווירה נעימה, שמחה ומוטיבציה לעבודה יעילה. **בין בני זוג, הכנפיים הכרחיות וכמה שיותר, כי הן יוצרות את החיבור הנשמתי שלשם כך הם נשואים. כדי לפרוח ולהצמיח כנפיים, יש צורך בשורשים שמחזירים אותם לסדר ויציבות.**

"הבנתי וקיבלתי וזה נותן לי תחושת רענונת והתחדשות. אך נראה לי שאנחנו זקוקים קודם כל להרגיש שזה הכרחי ולא רק להבין ואח"כ נצטרך לתרגל, כדי לדעת איך להצמיח כנפיים, כשיש לנו כרגע רק שורשים. רחל, מה את אומרת?"

"יהיה כיף", אמרה רחל בחיוך. כנפיים עשויות לצמוח, מתוך מחשבות שיש בהן מעוף, מעבר לקיים ולרגיל ומשלימות חלומות.

התמודדות עם ספק וציניות, צמיחה ולבלוב

פרשת בשלח מציבה אותנו מול מעבר מאתגר בנפש האדם: הרגע שאחרי הנס. בני ישראל, שזה עתה חזו בקריעת ים סוף ושרו את שירת הים, מוצאים את עצמם במדבר, מול מציאות יומיומית מאתגרת. נראה לנו שנס עוצמתי משאיר אותנו עם מצב רוחני גבוה. אלא שהמפגש עם המציאות המורכבת יוצר חוויות נפילה מאיגרא רמא... השיא של התהליך הרגשי הזה מופיע בסוף הפרשה, במפגש עם עמלק. המפגש הזה, מתרחש מיד לאחר השאלה המדהדת: **"הַיֵּשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין?"**. זו הזדמנות להבנת עולמו של הילד המתמודד עם ספקות, ולתפקידו במתן מענה ל"עמלק" הפנימי שלו.

הילד שעל הכתפיים: זיכרון הליזוי מול תחושת הנטישה

חז"ל (במכילתא) מדמים את המצב הנפשי של עם ישראל לפני בוא עמלק למשל על אב המרכיב את בנו על כתפיו. הבן מבקש חפץ והאב נותן לו, הוא מבקש שוב והאב נעתר. אך כשהבן פוגש אדם זר ושואל אותו "ראית את אבא?", האב חווה זאת כחוסר הכרה בנוכחותו התמידי, ומשליכו מעל כתפו. או אז, בא הכלב (עמלק) ונשכו.

בחינוך ילדים, המשל הזה מתאר רגעים שכחים של "רפיון" (רפידים) - לאו דווקא פיזי, אלא רפיון של תודעת הקשר. ילד שחווה קושי חברתי או כישלון לימודי עלול לשאול בתוך לבו: "האם באמת רואים אותי? האם אני מוגן?". השאלה היש

ב"נסים" שהם עושים עבורו, אלא הוא קיים בתוכו מעצם בריאתו בצלם. המלחמה בעמלק היא המלחמה על היכולת להמליך את הטוב בתוך עולם המעשה היומיומי.

הנחמה הגדולה ביותר עבורנו כהורים נמצאת ברמז המופיע במילה **"ואתה"**. כפי שמוכר בזוהר, כל מקום שבו כתוב "ואתה" הוא רמז לשכינה המלווה את ישראל. גם כשהילד "עייף ויגע", גם כשהוא מרגיש רחוק או "לא ירא אלוקים", השכינה - והאהבה ההורית - עדיין שם, חופפת עליו.

תפקידנו הוא להזכיר לילד שהוא "רוכב על כתפי אביו" גם כשנדמה לו שהוא לבד במערכה. עלינו ללמד אותו לשאת עיניים למעלה, לייחל ולבטוח ב"מן" של כל יום מחדש. ככל שהילד יחזק את ראיית הטוב שבו (מזמור לתודה תמידי בבית) כך יצטמצם המרחב של הספק בחייו.

מעל הכל, ערכנו הוא מעצם הנשמה שבנו. וגם כשיש נפילה או כשלון הם אינם מגדירים אותנו אלא חיצוניים לנו.

ובסמיכות לטו שבטב נוסף כי כשם שהאילן עובר תקופות של שלכת וקיפאון, שבהן נדמה כי חיותו נעלמה, כך גם הילד חווה רגעים של "חורף רגשי" - רגעי ספק פנימי בהם הוא מרגיש "עייף ויגע" ומנותק משרשיו. תפקידנו כהורים הוא להזכיר לו שגם בתוך הקיפאון, השכינה והאהבה ההורית חופפות עליו. על ידי חיזוק תודעת ה"נשמה הטהורה", אנו מסייעים לילד להבין שערכו קיים בתוכו תמיד, בדרכו לבלוב של ביטחון ואמונה.

ה' בקרבנו", היא הגרסה הרוחנית לשאלה שהילד מפנה אלינו בהתנהגותו: "האם אתם באמת כאן איתי, גם כשלא הכול הולך כשורה?". הילד בודק את הקשר בדרכו שלו.

כידוע "עמלק" בניגמטריה שווה "ספק". תפקידו של עמלק בנפש הוא "לקרר" את האמבטיה הרתחת של האמונה וההתלהבות. כשהילד מתחיל יוזמה חדשה או חווה הצלחה, ה"עמלק" הפנימי עלול ללחוץ לו: "זה היה רק מזל", או "ממילא לא תצליח שוב".

עמלק מנסה לשלול את הקדושה שבחומה. לטעת חוויה שהעולם מקרי וללא מנהיג. אצל הילד זה מערער יציבות. הספק הוא ה"כלב הנושך" המופיע דווקא ברגעי העייפות. כהורים, עלינו לזהות שציניות או התרסות של הילד הן לעיתים קרובות מנגנון הגנה המסתיר חרדה עמוקה מפני חוסר משמעות. בטבעיות הנשמה הטהורה מחוברת לטוב. אלא שהילד מנסה "להרוויח" מענה לצורך ומצוקה.

המלחמה בעמלק, בניגוד לקריעת ים סוף, אינה נעשית בנס גלוי אלא בדרך טבעית על ידי היושע. המסר החינוכי כאן הוא עצום: כדי לנצח את הספק והציניות, לא מספיק להבטיח לילד נסים. עלינו לעזור לו לבנות את "התגברות האבירים" שלו - את היכולת לפעול בתוך המציאות ולראות בה את הקב"ה.

כשהורים עוזרים לילד לקחת אחריות ולפעול בעצמו, הם מלמדים אותו שערכו אינו תלוי רק

שאלוה בפרשה

1. איך קוראים לשירת התודה שבני ישראל שרו לאחר קריעת ים סוף?
2. מי היתה האשה שהובילה את הנשים בתפיים ובמחולות?
3. איך נקרא הלחם המיוחד שה' הוריד לבני ישראל במדבר?
4. איזה נס קרה עם המים המרים במקום שנקרא "מרה"?
5. כיצד עזר משה ליהושע לנצח את העמלקים (מה הוא עשה עם ידיו)?
6. לזכר מה אנחנו שמים שתי חלות על שלחן השבת?

המון ומתנת השבת

בפרשת השבוע, פרשת "בש"ח", אנו פוגשים את בני ישראל צועדים במדבר. המדבר הוא מקום יבש וריק, ואין בו חנויות או שדות של חטה. העם היה רעב, ואז ה' עשה נס מפלא: בכל בקר ירד מהשמים "מן" - לחם מיחד בטעם דבש שהמתין להם על האדמה.

אך ביום ששי קרה דבר מענין: המן שיירד היה כפול! למה? כדי שיהיה לבני ישראל מה לאכול גם ביום השבת, בו המן לא ירד כלל. מכאן אנו לומדים את המונהג שלנו עד היום - לשים על שלחן השבת "לחם משנה", שתי חלות, לזכר המן הכפול.

מה השעור שהמן מלמד אותנו? המן היה מלמד את בני ישראל לסמך על הקדוש ברוך הוא. הם לא יכלו לאסוף אכל לשבועות קדימה, אלא קבלו בדיוק את מה שהם צריכים לאותו היום. זה למד אותם לבטוח בה'.

גם השבת היא מתנה כזו. בשבת ימי המעשה אנחנו עמלים ומתאמצים, אבל בשבת אנחנו עוצרים ויודעים שהכל מאת ה'. כשאנו רואים את החלות על השלחן, נזכר שהפרנסה וההצלחה שלנו הן כמו המן - הן מגיעות מהשמים בזכות האמונה שלנו.

יש, ערוץ הילדים

המחשבה הזוהרת

מצאו למה התמונות רומזות

חידה

קטע מפסוק בשירה נמצא גם בפרקי ההלל. מהו?

המלצה חשובה

השבוע ביום ראשון בערב יחול ט"ו בשבט! היכנסו לדף ט"ו בשבט באתר ערוץ מאיר לילדים ותיהנו מתכנים מדהימים!

- מה יכול להטביע אותה שלמה לצרות שהוא לא שוקל כלום? חור...
- אם אתה רוצה לקבל תשובות, כנס לחנות שעונים.
- תמיד כשאומרים לי שאני כוכב - אני מאדים. ובצדק.

הבריאה

מאת יוסי שחר.

לזחנת סדנאות קוחקים: 0549-256994

התאנה אינה פרי רגיל, אלא תפוחת הפוכה! הפרחים הקטנטנים פורחים בתוך המעטפת הסגורה.

רגע, אז אני בעצם זר פרחים ביישן? איזה קטע!

הדבש המקראי של ארץ ישראל הוא לרוב דבש תמרים (סילאן), ולא דבש דבורים. התמר הוא מקור אנרגיה עתיק.

סליחה גברת דבורה, אבל הדבש המקורי טוב לדעת! פה זה אני!

בזזז... טוב לדעת!

עץ הזית הוא סמל לשרידות. גם אם נזמים אותו כמעט לגמרי, הוא מסוגל לחדש את עצמו מהשרושים ולחיות אלפי שנים.

אני לא זקן, אני מנוסה! תראו את השרירים... אה, הענפים האלה.

ה'כתר' שבראש הרימון (הגביע) העניק השראה לעיצוב כתרים מלכותיים בימי קדם, ואף לכתר של שלמה המלך.

תמיד ידעתי שיש לי דם... אה, עסיס אדום מלכותי!

ישראל היא יצואנית הרימונים הגדולה בעולם, וזן ה'רימון' הישראלי ידוע בכך שהוא כמעט חסר גרעינים!

משה יש לו שתי בחינות: מצד עצמו, ומצד טובת עין שלו. הצד המשיחי של משה זאת היא מידת טובת עין שלו, שבשבילה הכניס את הערב רב אל תוך האומה, ומצידה מסתעפות ממנו כל הנשמות כולן, גם של פחותי ערך, וכל הדורות כולם, עם כל ירדותיהם. מצד עצמו שורש הוא רק לתלמידי חכמים, וכל תלמיד חכם הוא ניצוץ ממשה. ישנם אמנם חכמים כאלה, שבהם ספוג הניצוץ הכפול של העצמיות ושל טובת העין, והם קשורים הרבה אל תלמידי חכמים שבדור באהבה, וחפץ לב בטובתם וכבודם, ועם זה הם קשורים אל כלליות האומה, לכל דרגותיה וכל פרטיה, ואינם זורקים מתוך דאגתם גם את הרשעים היותר קיצוניים, שהם מצפים לתיקונם. לפעמים שני הניצוצות הללו מאירים בבת אחת, ולפעמים אחד נעלם ואחד נגלה: כשהניצוץ העצמיתי נגלה, אז מתגברת היא האהבה לתלמיד חכמים, וכשהניצוץ השני של טובת עין נגלה, מתגברת האהבה הכללית של עזוז החסדים, מקור תורת חיים ואהבת חסד.

שמונה קבצים ב. קטו

על סדר היום

הרב שלמה אבינר

מליציה פרטית, אלא הוא כפוף להוראות הממשלה.
ש: אז אני שואל את הרב שאלת תם: מה אפשר לעשות? כיצד לעצור את הטרור?
ת: כמוכבן, צה"ל תמיד יכול להשתכלל, וזה מה שהוא עושה. אך המפתח הוא שהערבים יבינו פעם אחת ולתמיד שהארץ הזאת היא שלנו, ולא נוותר עליה, יהיה מה שיהיה. אז הם יעשו חשבון עולמים: או לגור בתור מיעוטים שומרי חוק במדינתנו, או לעבור למדינה אחרת שלהם. הרי למוסלמים יש מצוה של ג'יהאד, לכבוש כל כדור הארץ. אך היא תלויה ביכולתם. אם אינם יכולים אז הם חדלים, וחותמים על הפסקת אש. אגב זה מה שחתום בינינו לבין מצרים, לא שלום - בערבית סולח, אלא הפסקת אש - בערבית סָלֵם.
ש: אם הפתרון הוא פשוט, איך כולם אינם מבינים אותו?
ת: שבירת קומתנו הלאומית בגלות. ועתה אנו חוזרים לבריאוננו.
ש: ולא תג מחיר?
ת: בשום פנים ואופן, שום דבר בלי אישור צה"ל.
ש: נקווה.
ת: בטוח.

הרב חגי לונדין
ר"מ במכון מאיר

העולם האפרורי הזה יגיע האביב. אף על פי כן, חכמים מקשיבים למשהו פנימי שמתרקם מתחת לפני השטח. הם מסבירים שחודש שבט נקבע כראש השנה לאילנות, כי בחודש זה "עלה השרף באילנות" (רש"י, מסכת ראש השנה). כלומר, אף שעל פני השטח לא נראה כל שינוי, ישנו מהפך עצום שמתרחש ברובד הפנימי: השרף, נזול החיים של האילן, תוסס מתחת לפני השטח; תסיסה שמביאה בסופו של דבר לפריחה שתתגלה באביביות של חודש ניסן, שתזכורת ממנו אנו מקבלים בפרשיות השבוע של השבועות הללו העוסקות ביציאת מצרים וקריעת ים-סוף.

הרומאים (עבודת המקדש ג). רבי יהודה בן בתירא הבין שאפילו בשעת משבר זו אי אפשר להתייאש משמירה על טהרת הקודש ולכן הוא הכין תכנית מתוחכמת כדי למנוע מנכרים לחלל את הקודש ולדרוס ברגל גסה את כל הקדוש והיקר לאומה.

סיכום

שלושת המקרים הללו משקפים את שיטתו של רבי יהודה בן בתירא בשעת משבר אין להתפשר על הערכים, אלא אדרבה יש להילחם עליהם. דווקא בשעת משבר יש חשיבות עצומה לא לוותר על קיום התורה והמצוות, עמידה איתנה זו מעלה את המורל ואת רוח הלחימה באומה כולה.

תגובות: gemarabemunah@gmail.com
למאמרים נוספים: www.gemarabemunah.co.il

תג מחיר של נוער הגבעות

(ראיון בתקשורת - רשם: הרב מרדכי ציון)

לו: לו היה שואל אותי, הייתי אוסר עליו לעשות זאת. אבל הוא לא שאל אותי. אלא שאם אתה עושה דבר חריג, עליך להתכונן שגם התגובה תהיה חריגה.
ש: ואם אותם הצעירים היו שואלים את הרב מה לעשות...
ת: ודאי הייתי אומר להם שאסור. וגם מסביר להם שיש בצה"ל נתונים רבים שאין לנו.
ש: ובכל זאת, יש בדברי הרב נימה סלחנית לגביהם?
ת: אלו שני דברים שונים. מצד אחד, אסור לקחת את החוק בידיים, וגם לפגוע בחלק מהערכים שהם חפים מפשע. מצד שני, אפשר להבין את תגובתם הטבעית, מול רצח של יהודים שלא נפסק, כולל ילדים וילדות.
ש: זה מורכב...
ת: נכון, החיים מורכבים. יש אפילו מושג הלכתי: "וחם לכבו".
ש: אבל אם יש רצח אחר רצח, סימן שצה"ל אינו עושה מלאכתו נאמנה.
ת: הייתי מאוד נזהר מלהוציא שם רע על צה"ל שמוסר נפשו יומם ולילה, ואינך בקיא בכל מה שהוא עושה, ובכל הנתונים. זאת ועוד, צה"ל אינו

ש: שלום הרב. איך הרב מתייחס לנוער הגבעות הנוקם בערבים על פיגועים ביהודים?
ת: קודם כל, יש להיזהר מאוד מהכללות. כמעט כל נוער הגבעות אינו עוסק בזה, אלא בישוב הארץ במסירות נפש גדולה, בשקט ובשלווה. ד' יברך אותם.
ש: ומה בדבר אלו שעשו כן?
ת: אין כאן שאלה. הממונה על הביטחון בארצנו הוא צה"ל ורק צה"ל. או המשרה. ואין לאדם פרטי לקחת את החוק בידיים. אגב, גם לערבים אין לקחת את החוק בידיים ולרצוח יהודים.
ש: מה הרב רוצה לומר בזה?
ת: שכאשר הערבים עושים דברים שעוברים כל גבול, עליהם להתכונן נפשית מראש, שגם התגובה תעבור גבולות.
ש: סליחה. איפה זה כתוב?
ת: אין צורך לכתוב. זאת עובדה מובנת. ומעשה באדם שעמד בשבת מול בית הכנסת וצילם את המתפללים. הם ניגשו אליו בעדינות וביקשו ממנו לחדול. אך הוא התעלם מהם והמשיך. אז אחד מהמתפללים התעצבן, הפיל מצלמתו ושבר אותה. הצלם בא להתלונן אצל מרן הרב קוק. הוא ענה

השקדיה פורחת

עוד מהימים שבהם כתב ישראל דושמן את השיר "השקדיה פורחת", אנו רואים בכל שנה את פריחתו של עץ השקד המתחיל לבלבב בט"ו בשבט, ויודעים כי הוא מבשר את סופה של השלכת. עם זאת, עץ השקד הוא חריג בנוף, הפריחה הגדולה תבוא באביב. בינתיים, הקשיבו היטב למה שקורה מתחת לפני השטח. חמישה-עשר בחודש שבט נקבע כראש השנה לאילנות. עיקר משמעותו של התאריך היא הלכתית לצורך קביעת גיל העץ, נתון המשמש אותנו למצוות מסוימות כדוגמת "נטע רבעי" (איסור תורני לאכול את פירות העץ עד שיהיה בן

המשך המאמר של הרב קוטלר מעמוד 2 <

הגוים שהקיפו את ערי ישראל

במכילתא נאמר: "ר' יהודה בן בתירא אומר, הרי הגוים שהקיפו את ערי ישראל וחללו ישראל את השבת, שלא יהו ישראל אומרי, הואיל וחללנו מקצתה, נחלל את כולה, תלמוד לומר מחלליה מות יומת, אפילו כהרף עין מחלליה מות יומת". מדובר גם כאן במשבר לאומי כבד, הגוים הקיפו את ערי ישראל ובצוק העיתים עם ישראל נאלצו לחלל שבת. אך רבי יהודה בן בתירא מלמד שאפילו בשעת משבר זו, אין לאבד תקוה, יש לדאוג להמשכת המסורת ולשמור על מה שניתן משמירת השבת.

"ומצודתן פרוסה בירושלים"

במסכת פסחים מסופר שהיה נכרי שנהג לאכול קרבנות פסח בירושלים. פעם הוא התברכר על כך לפני רבי יהודה בן בתירא. רבי יהודה בן בתירא שאל אותו "האם נתנו לך לאכול מהאליה?" כאשר אותו נכרי הגיע לירושלים הוא ביקש מהאליה. שאלו אותו "מי אמר לך לבקש את האליה?" אמר להם רבי יהודה בן בתירא. הם ביררו מה הענין שבא לפנייהם ובדקו ומצאו שהוא היה נכרי והרגוהו. "שלחו ליה לרבי יהודה בן בתירא: שלם לך רבי יהודה בן בתירא! דאת בניצביין ומצודתך פרוסה בירושלים" (ג, ב). המהר"ץ חיות אומר שסיפור זה התרחש לאחר החורבן, כאשר ארץ ישראל היתה בשליטת